

De Krim, dorp van mijn jeugd

Het dorp van mijn jeugd

(Tekst Allard van Lenthe maart 2024)

Ik ben op een goede tijd en op een goede plek geboren. Geen kwaad woord over het dorp van mijn jeugd.

Alleen: ik heb het dorp zestig jaar geleden verlaten. Niemand kent me meer.

Het dorp heet De Krim

Het is een veendorp aan het kanaal de Dedemsvaart op de grens van Overijssel en Drenthe acht kilometer van Coevorden.

De Krim is een dorp van rijke boeren en arme arbeiders. 'Arbeiders', noemde mijn moeder ze.

De arbeiders zijn de eerste. Ze graven met de hand kanalen en steken miljoenen broodjes turf uit de kletsnatte veengrond.

Wanneer het veen is afgegraven, zet een Rijksdienst de grond om in landbouwgrond.

Daar komen rijke Groningse boeren op af.

Ze leggen honderden bunders aardappelvelden aan en laten die door vliegtuigjes met DDT-gif besproeien. De DDT-druppels vallen als een lichte regenval op ons neer, ik voel het nog.

Daarnaast lozen de boeren met hun aardappelmeelfabriek 'Onder Ons' de fabrieksafval in het kanaal en op weilanden (vloeivelden) achter de fabriek.

De Krim stinkt naar verrotte aardappelen en in het kanaal drijven vissen met de witte buik naar boven. Je vist ze zo met een schepnet uit het water.

Herbarium

Wanneer ik in de eerste klas van de HBS Coevorden van de biologieleraar meneer Van de Heuvel een herbarium met twintig verschillende planten moet maken, heb ik een probleem.

Ik zoek het hele dorp af, maar ik vind alleen de paardenbloem, het madeliefje en de pinksterbloem.

Dus lever ik een herbarium met drie planten in. Niet best!

Maar goddank heb ik een biologieleraar die weet hoe de wereld in elkaar zit. 'Ik zal je een zeven geven', zegt hij, 'maar op voorwaarde dat je de komende zomervakantie meedoet aan een natuurweek van Natuurmonumenten in De Kop van Overijssel'.

Dat doe ik en in de Kop van Overijssel zie ik voor het eerst weegbree, herderstasjes, speenkruid, salomonszegel en akkerdissel.

Nu ik in 2024 een kijkje neem in het dorp van mijn jeugd, zijn de aardappelvelden verdwenen en is de aardappelmeelfabriek 'Onder Ons' gesloten. Er drijven geen dode vissen in het kanaal.

De vloeivelden achter de aardappelmeelfabriek zijn er nog.

Ik weet niet wat ik zie! De natuur heeft zich over de vervuiling door de fabriek heen gezet. De vloeivelden zijn meertjes met rietbeplanting, honderden ganzen, visdiefjes en futen. Er broeden zelfs klapeksters, dat zie je bijna nergens in Nederland.

Er groeien herderstasjes, speenkruid, salomonszegel, akkerdissel en weegbree. Daar zou ik wel een herbarium mee vol krijgen!

Bartimeus blindeninstituut

Zestig jaar gelede kende iedereen mij in het dorp mij als de jongen van het postkantoor.

Mijn vader was kantoorhouder en mijn moeder zorgde voor de handmatige telefooncentrale.

Mijn ouders konden het met iedereen in het dorp goed vinden. Zo moeilijk is het niet: er zijn drie scholen (hervormd, gereformeerd en openbaar), er zijn drie kerken (hervormd, gereformeerd en christelijk gereformeerd) en in het verenigingsleven is het één voor allen en allen één.

Niet moeilijk dus.

Alleen de boeren! Die willen met hun aardappelvelden de volle winst binnen halen!

Ik loop voor mijn moeder collectes voor het blindeninstituut Bartimeus. Zij

neemt ze aan, ik mag het doen, ik schuim wat af in dat dorp.

Bij de boeren krijg ik nooit wat.

'We geven al aan iets anders', zeggen ze.

'Aan wie dan'?

'Dat gaat je niks aan', zeggen ze. Dat is ook zo.

Bij de arbeiders kom ik binnen als geroepen. Ze zoeken het hele huis af naar wat geld, want natuurlijk hebben ze iets over voor de blinden.

'Zijn ze helemaal blind?'

'Nee', zei ik, 'sommigen zien nog wel iets, maar de meesten zijn stekeblind'.

Het klinkt alsof ze bij Bartiméus ten dode zijn opgeschreven.

Mijn moeder weet waarom de boeren niks geven. Ze zegt: 'Je kunt op twee manieren rijk worden. Door veel te verdienen en door weinig uit te geven'.

'Ben je liever rijk of arm?'

'Rijk natuurlijk', zeggen mijn vriendjes. 'Net zo rijk als Oom Dagobert. Die zwemt in het geld'.

Ik weet het niet. Rijk? Het lijkt me niks. De hele dag in m'n eentje zwemmen in het geld en iedereen buiten de deur houden? Slot op de deur, bang dat er ingebroken wordt. Rijk? Nee.

De jongen van het postkantoor

Het ziet er heden ten dage goed uit in De Krim.

De arbeidershuizen zijn gerenoveerd, iedereen heeft er een auto en een smartphone, er is een supermarkt met een viskraam en de voetbalclub De Krimse Boys heeft een nieuwe voetbalkantine.

Bij de viskraam voor de supermarkt raak ik in gesprek met een oude man. Twee oude mannen, hij en ik.

'Hoe gaat het hier met de politiek?'

'Er is goed op de Boerenpartij gestemd', zegt de man. 'Caroline van de Plas is een fijne vrouw. Ze zegt waar het op staat. Ze neemt het voor ons op. Na de oorlog hebben wij met onze patatvelden, onze koeien, melk en kazen Nederland op de kaart gezet. Toen waren we Hollands welvaren, nu moeten we weg'.

'En de Partij van de Arbeid?'

'Die is hier weg' zegt hij.

Hij kijkt mij onderzoekend aan. 'Wie bent u eigenlijk?' vraagt hij.

'Ik ben van het postkantoor'.

'Postkantoor?'

Dan gaat er bij hem een lichtje op. 'Ja nu zie ik het. Jij bent die jongen, die voor zijn moeder collectes liep voor het blindeninstituut Bartimeus'.

Voor het eerst die dag heb ik het gevoel dat ik er in De Krim toch nog bij hoor.

